

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET
Broj: 01
Niksić,

Na osnovu člana 64 stav 10 Statuta Univerziteta Crne Gore, a u vezi sa članom 15 stav 2 Pravila studiranja na master studijama, Vijeće Filološkog fakulteta na CXXII sjednici održanoj 9. juna 2021 . godine, donijelo je

ODLUKU

I

Imenuje se prof. dr Tatjana Đurišić Bečanović za mentorku na izradi master rada „Postupak simbolizacije u romanima Miodraga Bulatovića *Heroj na magarcu* i *Rat je bio bolji*” kandidatkinje Tamare Simović.

II

Imenuje se Komisija za ocjenu master rada pod nazivom „Postupak simbolizacije u romanima Miodraga Bulatovića *Heroj na magarcu* i *Rat je bio bolji*” kandidatkinje Tamare Simović, broj indeksa 3/19, Studijski program Crnogorski jezik i južnoslovenske književnosti u sljedećem sastavu:

1. Prof. dr Tatjana Đurišić Bečanović, mentorka
2. Prof. dr Tatjana Jovović, predsjednica
3. Prof. dr Rajka Glušica, članica

III

Odobrava se tema za izradu master rada pod nazivom “Postupak simbolizacije u romanima Miodraga Bulatovića *Heroj na magarcu* i *Rat je bio bolji*”.

IV

Komisija je dužna da u roku od 15 dana, od dana prijema rada dostavi Vijeću Fakulteta izvještaj o master radu (kratki prikaz rada: postavljeni cilj, primijenjene metode, dobijeni rezultati i zaključci o realizovanim istraživanjima) sa zaključnim stavom i prijedlogom, uključujući izjašnjenja na primjedbe.

DEKANICA
Prof. dr Tatjana Jovović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET
NIKŠIĆ

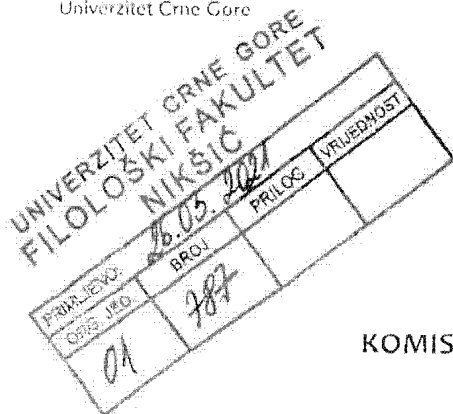
PRIMLJENO: 04.06.2021.			
ORG. JED.	BROJ	PRILOG	VRIJEDNOST
01	1435		

VIJEĆU FILOLOŠKOG FAKULTETA

Predlog komisije za ocjenu magistarskog rada pod nazivom „Postupak simbolizacije u romanima Miodraga Bulatovića *Heroj na magarcu* i *Rat je bio bolji*“ kandidatkinje Tamare Simović, br. indeksa 3/19, SP Crnogorski jezik i južnoslovenske književnosti, smjer – Nauka o književnosti:

1. Prof. dr Tatjana Đurišić Bečanović, mentorka
2. Prof. dr Tatjana Jovović, predsjednica
3. Prof. dr Rajka Glušica, članica

Prof. dr Tatjana Đurišić Bečanović

Broj: 01/3- 238/1

Podgorica, 16.03.2021. godine

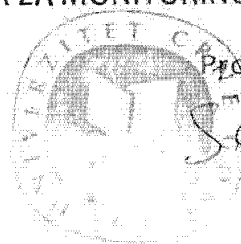
FILOLOŠKI FAKULTET
KOMISIJI ZA POSTDIPLOMSKE STUDIJE
PREDSJEDNIKU KOMISIJE

U skladu sa nadležnostima definisanim članom 13 Pravilnika o organizaciji i radu sistema za osiguranje i unapređenje kvaliteta na Univerzitetu Crne Gore, a u vezi sa prijavom teme master rada pod nazivom „Postupak simbolizacije u romanima Miodraga Bulatovića *Heroj na magarcu* i *Rat je bio bolji*“ kandidatkinje Tamare Simović, Odbor za monitoring master studija, na sjednici od 16.03.2021. godine, daje sljedeće

MIŠLJENJE

Prijava teme master rada pod nazivom „Postupak simbolizacije u romanima Miodraga Bulatovića *Heroj na magarcu* i *Rat je bio bolji*“ kandidatkinje Tamare Simović ima eksplicitno iskazane sve elemente propisane Formularom za prijavu teme master rada, u skladu sa članom 22 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama. Odbor predlaže sprovođenje dalje procedure, uz obavezu Komisije za postdiplomske studije da prati dalji tok izrade master rada i usklađenost sa predloženom prijavom teme.

ZA ODBOR ZA MONITORING MASTER STUDIJA

Prof. dr Sanja Peković

Sanja Peković

Logo organizacione jedinice

Broj: 01-3090

sjedište organizacione jedinice i datum

Nikšić, 29.12.2020.

**CENTRU ZA STUDIJE I KONTROLU KVALITETA
ODBORU ZA MONITORING MAGISTARSKIH STUDIJA**

Prpratni dopis organizacione jedinice (obrazloženje predmeta koji se dostavlja), uz SAGLASNOST KOMISIJE ZA POSTDIPLOMSKE STUDIJE (propisano članom 24 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama).

(ime i prezime ovlašćenog lica, potpis, pečat)

PRIJAVA TEME MAGISTARSKOG RADA (popunjava magistrand u saradnji sa mentorom)		Studijska godina 2018/19.
OPŠTI PODACI MAGISTRANDA		
Ime i prezime:	Tamara Simović	
Studijski program:	Crnogorski jezik i južnoslovenske književnosti	
Godina upisa magistarskih studija:	2019/2020.	

LIČNE INFORMACIJE

Tamara Simović

[Sva su polja u CV-u izborna. Izbrišite sva prazna polja.]
 Ulica Vuka Karadžića, Nikšić 81400, Crna Gora
 069/554-291
 simovicilona50@gmail.com

Pol	Datum rođenja	Državljanstvo
ž	17. 11. 1994.	Crnogorsko

RADNO ISKUSTVO

Pripravnik iz crnogorskog jezika u OŠ „Olga Golović“, (januar 2020-oktobar 2020), (program stručnog osposobljavanja)

OBRAZOVANJE I
OSPOSOBLJAVANJE

Obrazovanje: Profesor crnogorskog jezika i južnoslovenske književnosti

Naziv ustanove: UCG Filološki fakultet, Nikšić (Crna Gora) Smjer:
 Postdiplomske studije (smjer: Književnost)
 Datum upisa: 2019/20.

Naziv ustanove: UCG, Filološki fakultet, Nikšić (Crna Gora)
 Smjer: Crnogorski jezik i južnoslovenske književnosti, Specijalističke
 studije, prosvjetno-pedagoški smjer
 Datum upisa: 2018/19.

Naziv ustanove: UCG, Filološki fakultet, Nikšić (Crna Gora) Smjer:
 Crnogorski jezik i južnoslovenske književnosti, Osnovne studije
 Datum upisa: 2015/2016.

Naziv ustanove: JU Gimnazija „Miloje Dobrašinović“, Bijelo Polje (Crna Gora)
 Datum upisa: 2011/12.

Naziv ustanove: OŠ „Risto Ratković“, Bijelo Polje
 Datum upisa: 2001/02.

LIČNE VJEŠTINE I KOMPETENCIJE

[Izbrišite sva prazna polja.]

Maternji jezik Crnogorski jezik

Ostali jezici

	RAZUMIJEVANJE		GOVOR		PISANJE
	Slušanje	Čitanje	Govorna interakcija	Govorna produkcija	
Engleski	B2	B2	B2	B2	B2
Ruski	B1	B1	B1	B1	B1

Nivoi: A1/2: Elementarna upotreba jezika - B1/B2: Samostalna upotreba jezika- C1/C2 Kompetentna upotreba jezika

Komunikacione vještine

- Tolerantnost u slušanju i razumijevanju sagovornika
- Uspješno ostvarivanje dobrih međuljudskih odnosa
- Uvažavanje tuđih mišljenja i ideja

Organizacione / rukovodeće vještine

- aktivno i odgovorno izvršavanje radnih zadataka
- dobro planiranje i organizacija
- vješto i brzo rješavanje problema

Poslovne vještine

- fleksibilnost u radu sa učenicima
- unapređivanje međuljudskih odnosa

Digitalna kompetencija

SAMOPROCJENA				
Obrada informacija	Komunikacija	Stvaranje sadržaja	Sigurnost	Rješavanje problema
Kompetentna upotreba	Kompetentna upotreba	Samostalna upotreba	Samostalna upotreba	Samostalna upotreba

Nivoi: Elementarna upotreba - Samostalna upotreba - Kompetentna upotreba

Zamijenite nazivom potvrde o informatičkoj kompetenciji.

Upišite ostale računarske vještine.

Dobro upravljanje Office paketom programa.

Vozačka dozvola B kategorija

DODATNE INFORMACIJE

Izdanja:

Tamara Simović, *Otpiši mi, Onjegine*, Pegaz, Bijelo Polje, 2012.
Tamara Simović, *Jednačenje po prvoj ljubavi*, Pegaz, Bijelo Polje, 2010.
Tamara i Ilona Simović, *Iznad oblaka*, Pegaz, Bijelo Polje, 2009.
Tamara i Ilona Simović, *Možda*, Pegaz, Bijelo Polje, 2007.

Priznanja i nagrade:

Treća nagrada na Konkursu za nagradu Ratkovićeve večeri poezije za mlade autore, 2012.
Finalista 42. Ratkovićevih večeri poezije za mlade autore, 2012.
Finalista 41. Ratkovićevih večeri poezije za mlade autore, 2011.
Finalista 40. Ratkovićevih večeri poezije za mlade autore, 2010.
Finalista 39. Ratkovićevih večeri poezije za mlade autore, 2009.
Specijalna nagrada na VII susretima Pjesnici sa Lima o Limu, u organizaciji Centra za Kulturu Bijelo Polje i Književnog kluba „Miodrag Bulatović”.
Treće mjesto na prvenstvu Crne Gore u disciplini trčanje na 800 metara za juniore, 2009.
Drugo mjesto na prvenstvu Crne Gore u trčanju na 1500 metara, 2009.
Nagrada za najbolju pjesmu na Konkursu Književnog kluba „Miodrag Bulatović” u konkurenciji učenika osnovnih škola opštine Bijelo Polje, 2006.

Članstva:

Član Književnog kluba „Miodrag Bulatović”, Bijelo Polje.

Naslov rada <i>Tema mora biti aktuelna, nova, naslov treba precizno da odražava cilj i predmet istraživanja.</i>	Postupak simbolizacije u romanima Miodraga Bulatovića <i>Heroj na magarcu</i> i <i>Rat je bio bolji</i>
I UVOD	
U uvodnom dijelu dati obrazloženje naziva rada (≤ 1200 karaktera) <i>Argumentovanim naučnim stilom obrazložiti aktuelnost i primjerenost predložene teme.</i>	U naraciji Miodraga Bulatovića svi tradicionalni stvaralački i aksiološki modeli okreću se s lica na naličje, pri čemu se prikazuje sve ono o čemu oficijelna kultura ćuti, pa se u njegovim romanima modeluje dijegetički univerzum zasnovan na nasilju, sramoti, skarednosti, kriminalu i pornografiji, koji emituje invertovanu sliku svijeta. Pored poetizacije, karnevalizacije i groteske, postupak simbolizacije jedna je od ključnih narativnih strategija Miodraga Bulatovića, pa je neophodno proučiti njeno djelovanje na konstituisanje prikazanih predmetnosti, kao i na organizaciju dijegezisa u romanima <i>Heroj na magarcu</i> i <i>Rat je bio bolji</i>. Naime, velika koncentracija simboličkih znakova u naraciji pokreće postupak simboličkog kodiranja, pri čemu se narativni tekst, pored narativnog, podvrgava i dopunskom, simboličkom kodiranju, koje utiče na sve elemente književne strukture, što je u svojim radovima objasnila Tatjana Đurišić-Bečanović, na čije se teorijske stavove o procesu simbolizacije i oslanjamo. Smatramo da je neophodno proučiti djelovanje procesa simbolizacije na sižejnu organizaciju romana <i>Heroj na magarcu</i> i <i>Rat je bio bolji</i>, jer simboli u velikoj mjeri podređuju sebi narativni kontekst, koji u tom procesu mijenja svoju ikoničku prirodu i usmjerava se ka simboličkom znaku. Budući da o stvaralaštvu Miodraga Bulatovića, svojevremeno veoma visoko vrednovanom u evropskim okvirima, postoji vrlo oskudna literatura, te da je proučavanje njegove poetike zapostavljeno u domaćoj književnoj kritici zbog nekih neestetskih, ideoloških kriterijuma, neophodno je objektivno procijeniti estetski kvalitet njegove umjetničke

naracije i ukazati na ključne stvaralačke postupke, čija upotreba i proizvodi višak informacije. Takav postupak, koji predstavlja stalan izvor informativnosti u Bulatovićevim romanima, jeste simboličko kodiranje narativnog teksta, pa će to i biti glavna tema našeg magistarskog rada. Osim toga, aktuelnost teme zla, ljudske agresivnosti, nasilja, političkih i religijskih manipulacija, koje Bulatović znalački obrađuje u romanima *Heroj na magrcu* i *Rat je bio bolji*, nesporna je, a postignuti estetski kvaliteti ukazuju na primjerenost proučavanja predložene teme. Obradom predložene teme, montenegristika će dobiti opsežnu studiju o nedovoljno proučenom postupku, koji se u opusu Miodraga Bulatovića nameće kao jedan od dominantnih, što svakako potvrđuje primjerenost predložene teme.

Predmet istraživanja

(≤ 1200 karaktera)

Koncizno obrazložiti predmet istraživanja.

U naraciji Miodraga Bulatovića dolazi do ukrštanja i interakcije različitih kodova, pa modelovani univerzum pokazuje visok stepen dinamičnosti i unutrašnje tenzije. Stoga proučavanje postupka simbolizacije, koji dovodi do reorganizacije dijagezisa¹ u Bulatovićevim romanima *Heroj na magarcu* i *Rat je bio bolji*, podrazumijeva i proučavanje ostalih mehanizama, presudnih za modelovanje predočene zbilje, a to su karnevalizacija², groteska³ i realizacija tropa⁴.

Velika koncentracija simboličkih znakova u naraciji pokreće proces koji je Tatjana Đurišić-Bečanović nazvala simboličkim kodiranjem naracije, jer učestalo javljanje simbola na sintagmatskoj ravni teksta, a to je ravan kompozicije, bitno modifikuje kontekst, to jest sve elemente književne strukture s kojima simboli dolaze u dodir i stupaju u komunikaciju.

U svom magistarskom radu ćemo pokušati da dokažemo kako simboličko kodiranje djeluje kao osnovni modelativni princip likova, hronotopa i radnje u pomenutim Bulatovićevim romanima, pri čemu simbol, njegove funkcije i složena značenja postaju primarni organizacioni mehanizam narativnog teksta. To znači da simbol u punoj mjeri funkcioniše kao „gen sižea“, jer proizvodi, generira elemente sižea i organizuje ga, pri čemu se udružuje s karnevalizacijom i groteskom, inače postupcima suprotnog aksiološkog smjera, što u naraciju unosi dopunsku dinamiku i tenziju. Osim toga, u pomenutim romanima, aktivirani su simboli bestijalnog i demonskog tipa, što dovodi do animalizacije i demonizacije modelovanog univerzuma u cjelini. Pod uticajem postupka simbolizacije dolazi do ugrožavanja psihološkog mimetizma, kao osnovnog modelativnog postupka izgradnje likova u realistički

¹ Naracija, pripovijedanje.

² Termin karnevalizacija uvodi Mihail Bahtin u djelu *Problemi poetike Dostojevskog* (2000) i definiše je kao književno uobličavanje narodne kulture oličene u obredno-predstavljачkim formama, odnosno u *karnevalu*, sa svim pojedinačnim ispoljavanja i značenja. Karneval pada u vrijeme između dva perioda i predstavlja neograničeni uživanje u materijalnim strastima života: hrani, piću i seksualnom opštenju.

³ Prema *Rečniku književnih termina* Tanje Popović (2010), groteska označava svako umjetničko ostvarenje u kojem se nalazi spoj nespojivog.

⁴ Tropi – figura riječi koja nastaje promjenom osnovnog značenja pojedinih riječi (Popović, 2010).

orijentisanim poetikama, pri čemu se psihološki profil likova uproštava a njihova simbolička komponenta usložnjava, ugrožavajući njihovu mimetičku i ikoničku osnovu. Na taj način likovi se grade kao složene ikoničko-simboličke instance, snažno povezane sa prototekstom i njegovim motivacionim mehanizmima, koji se uključuju i u motivacionu mrežu metateksta, regulišući ponašanje likova. Dakle, metatekstualna motivacija, kao jedna od posljedica simboličkog kodiranja naracije, biće takođe predmet proučavanja u našem magistarskom radu.

Pošto simboli pretpostavljaju postojanje kolektivnog, filogenetskog pamćenja, intertekstualnost, kao mehanizam čuvanja kolektivne memorije, jeste preduslov postojanja simboličkih znakova. Naime, da bi se interpretirali i ispunili značenjem, simbolički znakovi zahtijevaju smještanje u odgovarajući simbolički poredak, što će biti jedna od ključnih interpretativnih strategija u proučavanju predložene teme.

Motiv i cilj istraživanja

(≤ 4000 karaktera)

Jasno i nedvosmisleno definisati razloge, svrhu i glavne ciljeve u procesu istraživanja.

Glavni razlog predloženog istraživanja jeste otkrivanje narativnih strategija koje Miodragu Bulatoviću omogućavaju modelovanje iščašenog i grotesknog univerzuma, oslonjenog na ambivalentna značenja simbola. U svom magistarskom radu ćemo pokušati da ukažemo na subverzivne postupke kojima autor ugrožava osnovne semiotičke funkcije simbola, kao najmoćnijih čuvara kolektivnog pamćenja. Naime, izlažući simbole razornom dejstvu profanacije, svetogrđa, parodije, groteske i karnevalizacije, Bulatović uspijeva da uzdrma i stabilan aksiološki poredak crnogorske kulture u romanu *Heroj na magarcu*, a zatim i zapadnoevropskih kultura u romanu *Rat je bio bolji*. Naš cilj je da pokažemo kako će ti razgrađivački procesi zahvatiti sve slojeve dijegezisa, a zahvaljujući podriivanju simboličkih značenja, subverzivni mehanizmi će se preliti preko granica romana i ugroziti arhajske tekstove koji čuvaju simboličke nukleuse. Dakle, teleološko usmjerenje našeg istraživanja treba da nas dovede do analize poremećaja u vrednosnom sistemu romana i kulturnog konteksta, koji nastaju kao posljedica razgrađivanja simboličkih znakova i agresivne citatne strategije *perodia sacra*. Naime, sakralna sfera kulture, čije jezgro čine simboli, mnogo je otpornija na proticanje vremena, kao i na aksiološke varijacije, pa smatramo da subverzivni semiotički poduhvat Miodraga Bulatovića zaslužuje detaljno istraživanje, jer je on u svojim romanima uspio da uzdrma upravo sakralni sloj kulture. O tome svjedoči i agresivan odnos jednog dijela književne kritike prema ovom autoru, kome se osporava estetski kvalitet upravo zbog poetičkog nasrtanja na svetinje, posebno crnogorske. To znači da i razlozi književne pragmatike od nas zahtijevaju interpretaciju onih procesa koji u naraciji Miodraga Bulatovića rezultiraju desakralizacijom i desemantizacijom crnogorske i zapadnoevropskih kultura. Pri tom ćemo posebnu pažnju posvetiti agresivnoj dekonstrukciji religijskih simbola, jer

upravo desakralizovani religijski simboli tvore semiotički osnov pomenutih Bulatovićevih romana, koji stupaju u citatnu polemiku sa biblijskim prototekstom. Citatna dimenzija ovih romana nameće nam još jedan važan istraživački cilj, a to je analiza autorovog odnosa prema kulturnoj tradiciji, koja za Bulatovića nije više riznica vrijedna oponašanja, već samo povod za stvaranje vlastitih nepredvidljivih značenja.

II PREGLED DOSADAŠNJIH ISTRAŽIVANJA IZ NAVEDENE OBLASTI

Pregled dosadašnjih istraživanja

(pozvati se na najmanje 10 primarnih referenci na kojima se istraživanje bazira, od toga minimum 5 iz posljednjih 10 godina ≤ 6000 karaktera)

Pregled dosadašnjih istraživanja je narativan. Prikazati stanje u oblasti nauke u vezi sa predmetom istraživanja.

Iako je stvaralaštvo Miodraga Bulatovića uzdrmalo jugoslovensku i evropsku književnu scenu, kao i crnogorsku tradiciju iz temelja, o njegovoj umjetničkoj naraciji ne postoji obimnija literatura, a posebno je oskudna oblast monografskih istraživanja.

Za naše istraživanje je od posebnog značaja djelo Tatjane Đurišić-Bečanović *Semiotičke interpretacije* (2015), u kojem se autorka bavi analizom Bulatovićeve romana: *Heroj na magarcu*, *Rat je bio bolji*, *Ljudi sa četiri prsta* i *Gullo Gullo*, sa različitih književnoteorijskih aspekata. Proces simbolizacije i njegov uticaj na organizaciju dijegezisa, Bečanović proučava u romanu *Gullo Gullo*, pa će nam ta tumačenja poslužiti kao interpretativni model koji će nam omogućiti obradu predložene teme i sižejnih funkcija simbolizacije u romanima *Heroj na magarcu* i *Rat je bio bolji*.

Značajan doprinos proučavanju stvaralaštva Miodraga Bulatovića pronalazimo u Zborniku Crnogorske akademije nauka i umjetnosti *Književno stvaralaštvo Miodraga Bulatovića* (2013), iz kojeg ćemo posebno izdvojiti istraživanje Rajke Glušice *Stilski mehanizmi groteske i leksikostilemi u Bulatovićevom romanu Heroj na magarcu*. Smatramo da je taj rad značajan za našu temu, jer se u njemu analizira frazeološka tačka gledišta, u kojoj se reflektuju autorovi subverzivni mehanizmi, a frazeologija je, po definiciji, indikator ideoloških, to jest vrednosnih stavova.

Korisna istraživanja o stilu Miodraga Bulatovića pronalazimo i u tekstovima autora: Žarka Đurovića *Verzije i averzije života u romanu Heroj na magarcu* (2015), Zorana Sekulića *Bule, ptica rugalica* (1992), Dobrivoja Stanojevića *Bežanje od smrti, Miodrag Bulatović – stil i književna demonologija* (2014) i Radovana Popovića *Kako je Bule pokorio Evropu* (2013).

Petar Pijanović u svojoj monografiji *Poetika groteske*

(2001) takođe govori o stvaralačkim postupcima Miodraga Bulatovića, te će i ovo djelo biti od značaja za naše istraživanje.

Budući da je Bulatovićevo stvaralaštvo više književnih mehanizama, između ostalog i proces karnevalizacije i proces simbolizacije, naš rad se neminovno mora temeljiti na knjizi Mihaila Bahtina *Problemi poetike Dostojevskog* (2000), u kojoj Bahtin objašnjava pojam karnevalizacije, koja Bulatoviću služi kao jedno od osnovnih sredstava u razgrađivanju simbola.

Takođe, kao bitno djelo za izradu našeg rada izdvajamo i *Teoriju citatnosti* Dubravke Oraić Tolić, budući da citatni tekstovi umnogome utiču na kolektivno pamćenje koje je osnovna odlika simboličkog kodiranja.

Kada je u pitanju izrada magistarskih i doktorskih disertacija o Bulatovićevom stvaralaštvu, u posljednje vrijeme postoji nešto veća zainteresovanost za pisanje takvih radova. Stoga, od značaja za izradu naše magistarske teze biće i magistarski rad Tamare Labudović pod naslovom *Proces karnevalizacije u Bulatovićevom romanu Heroj na magarcu* (2016), a zatim i doktorska disertacija Lidiije Tomić pod nazivom *Poetika Miodraga Bulatovića* (1998), iz koje je 2005. godine proistekla i monografija pod naslovom *Groteskni svijet Miodraga Bulatovića*.

Pored navedenih djela, neki autori su se bavili stvaralaštvom Bulatovića tek usputno, a nedovoljna istraženost njegove poetike danas je rezultirala velikim brojem pitanja bez odgovora.

III HIPOTEZA/ISTRAŽIVAČKO PITANJE

Hipoteza/e istraživanja i/ili istraživačko/a pitanje/a sa obrazloženjem

(≤ 2400 karaktera)

Jasno definisati hipotezu/e i/ili istraživačka pitanja. Hipoteza treba da sadrži ključne riječi iz naslova, odnosno predmeta istraživanja.

Osnovna hipoteza od koje polazimo jeste da je proces simbolizacije zahvatio sve slojeve dijegezisa u romanima *Heroj na magarcu* i *Rat je bio bolji*. Osim toga, polazimo i od pretpostavke da je proces simbolizacije zahvaćen razgrađivačkim postupcima.

Sa ciljem potvrđivanja ovih hipoteza, pokušaćemo da u toku istraživanja damo odgovore na sljedeća istraživačka pitanja:

Kako proces simboličkog kodiranja utiče na narativnu strukturu ovih romana?

Na koji način Bulatović razgrađuje simbole u svojim romanima?

Na koji način se može povezati proces simbolizacije i proces karnevalizacije i kako proces karnevalizacije utiče na semiotičke funkcije simbola?

Koji su književni mehanizmi zastupljeni u Bulatovićevim romanima?

Kakvu ulogu igra proces simbolizacije u modelovanju hronotopa?

Da li jedan isti simbol ima isto značenje u oba romana ili simboli, u zavisnosti od konteksta, aktiviraju različita značenja?

Uolikoj mjeri simboličko kodiranje utiče na modelovanje likova?

Šta postiže Bulatović koristeći grotesku i metanoju?

IV METODE

Naučne metode koje će biti primijenjene u istraživanju
(≤ 3000 karaktera)

Detaljno navesti i obrazložiti koje će se metode koristiti kako bi se testirale hipoteza/e i/ili istraživačka pitanja.

U magistarskom radu ćemo se osloniti na metodologiju unutrašnjeg pristupa književnom djelu, koja u centru interesovanja ima imanentnu logiku književne strukture, njene organizacione principe, poetičke postulate, narativne postupke i tehnike, kao i stilske mehanizme, što znači da će analizom biti obuhvaćeni kao makrostrukturni, tako i mikrostrukturni elementi Bulatovićevih romana *Heroj na magarcu* i *Rat je bio bolji*. Pri tom nećemo zapostaviti ni spoljašnji pristup, jer je neophodno tumačiti književni tekst u odgovarajućem društvenom, kulturnom i poetičkom kontekstu, kao i utvrditi dominantne receptivne modele. U tom smislu, posebno će nam biti od koristi Jausova teorija recepcije i njegov pojam *horizonta očekivanja*, jer proučavamo romane koji uveliko nadilaze receptivne navike i horizont očekivanja čitalačke publike i književne kritike vremena u kome su objavljeni (*Heroj na magarcu* 1967, *Rat je bio bolji* 1969).

Osnovna metoda, koja će nam omogućiti tumačenje složene znakovnosti Bulatovićeve naracije, svakako je semiotika, jer je proučavanje strukture i funkcija simboličkih znakova u naraciji, bez nje nezamislivo. Poređenje pak simbola, aktiviranih u različitim sižeima, omogućiće nam komparativna metoda.

Pošto je glavni predmet našeg istraživanja narativna struktura, oslonićemo se na veoma razvijenu naratološku metodologiju, pri čemu ćemo se posebno osloniti na postulate Rolana Barta, Vejna Buta, Borisa Uspenskog, Franca Štancla, Žerara Ženeta i Mike Bal.

U proučavanju autentičnog govora, odnosno frazeologije likova, poslužićemo se analizom diskursa, kao metodom koja će nam otkriti uticaj frazeološke tačke gledišta na modelovanje Bulatovićevih grotesknh kreatura.

S obzirom na to da ćemo proučavati kulturni kontekst, s kojim je književni tekst uvijek u interakciji, poslužićemo se interdisciplinarnom metodologijom, pri čemu ćemo se osloniti na ostale humanističke discipline, poput psihologije.

antropologije, kulturologije, filozofije i istoriografije.

Detaljna analiza širajnih funkcija simboličkih znakova na kraju će nas dovesti i do sintetičke metode, jer je neophodno sumirati saznanja i zaključke, kojima će naše istraživanje rezultirati.

V OČEKIVANI REZULTATI ISTRAŽIVANJA I NAUČNI DOPRINOS

Očekivani rezultati istraživanja, primjena i naučni doprinos

(≤ 3000 karaktera)

Koncizno navesti važnije očekivane rezultate.

Ukazati na eventualnu praktičnu primjenu rezultata istraživanja. Sažeto navesti očekivani doprinos rada u odnosu na postojeća istraživanja.

Očekivani rezultati: U vezi sa provjerom i potvrđivanjem osnovne hipoteze koju smo prethodno formulisali, leže očekivani rezultati istraživanja. Dakle, očekujemo da će rezultati istraživanja potvrditi prisustvo simbolizacije u Bulatovićevim romanima *Heroj na magarcu* i *Rat je bio bolji*. Osim toga, smatramo da ćemo ukazati na osnovne principe ulančavanja simbola i njihove funkcije na sintagmatskoj ravni, čime ćemo objasniti njihov uticaj na kompoziciju. Očekujemo da će naše istraživanje rasvijetliti proces simbolizacije narativnog diskursa, pod čijim se uticajem ikonički i indeksni znakovi usmjeravaju u pravcu simboličkih značenja, što će potvrditi hipotezu o izuzetnoj semiotičkoj energiji simbola koji su u stanju da sebi podrede svaki kontekst.

Očekujemo i da naše istraživanje objasni uticaj karnevalizacije, groteske, pornografije i ostalih subverzivnih kodova na redundantne funkcije simbola.

Istraživanje uspostavljenog sistema tačaka gledišta i njihova interakcija, treba da nas dovede do uočavanja osnovnih kompozicionih principa pomenutih romana. Nakon ovako detaljnih analiza, očekujemo da će sižejne funkcije simbola u Bulatovićevim romanima *Heroj na magarcu* i *Rat je bio bolji* biti razjašnjene.

Primjena: Na žalost ili na sreću, praktične primjene rezultata naših istraživanja ne može biti, jer se nauka o književnosti bavi teorijom a ne praksom, znakovima a ne predmetima na koje se znakovi odnose. A pošto stvaralaštvo Miodraga Bulatovića nije uvršteno u školske programe, naš rad neće biti primjenljiv čak ni u nastavnom procesu. Dakle, naše istraživanje svoju svrhu ima isključivo u sferi teorije i beskorisne estetike.

Doprinos: Međutim, uprkos skromnim kapacitetima praktične primjene, naše istraživanje će sigurno doprinijeti boljem razumijevanju vrlo složene poetike Miodraga Bulatovića, koja se zasniva na ukrštanju disparatnih stvaralačkih postupaka, velikoj strukturnoj napetosti, kao i na brutalnom ogoljavanju čovjekove spremnosti da čini zlo.

Ovaj magistarski rad poslužiće kao jedna od karika u daljem proučavanju Bulatovićeve kontroverzne naracije, koja ne prestaje da zgražava čitaoce, što problem recepcije čini uvijek aktuelnim. Značajno će uticati i na definisanje prelomnih tačaka crnogorskog književnog kanona, koji je u liku i djelu Miodraga Bulatovića dobio svog najvećeg razgrađivača. Upravo ukazivanje na prezentativne funkcije pomenutih romana i rasvjetljavanje njihove citatne dimenzije biće jedan od najznačajnijih naučnih doprinosa našeg magistarskog rada. Vrlo mali broj bibliografskih jedinica koje se odnose na stvaralaštvo ovog autora, uvjerava nas u neophodnost obrade predložene teme, posebno ako taj broj uporedimo sa studijama i monografijama posvećenim Laliću i ostalim crnogorskim piscima, koji se nijesu tako bespoštedno obračunavali sa tradicionalnim vrijednostima i rigidnom plemenskom kulturom.

VI DISKUSIJA I ZAKLJUČAK

Ograničenja i dalji pravci u istraživanju

(≤ 1800 karaktera)

Diskusija o mogućim prijedlozima za buduća istraživanja u ovoj oblasti i njihovoj opravdanosti (putem rezultata istraživanja ili literature). Identifikovati i opisati potencijalna ograničenja istraživanja. Rezultate i doprinose istraživanja je potrebno razmotriti u svjetlu ograničenja – npr. teorijski i konceptualni problemi, problemi metodoloških ograničenja, nemogućnost odgovora na istraživačka pitanja i tome slično.

Ograničenja u istraživanju predložene teme su brojna, posebno skromna literatura posvećena stvaralaštvu Miodraga Bulatovića. Pored tog nedostatka, veliko ograničenje predstavlja i nemogućnost pristupa pojedinim književnim studijama i kritikama u okviru našeg bibliotečkog fonda. S obzirom na to da se stvaralaštvom ovog autora bavio mali broj proučavalaca, ni na internetu nema dovoljno literature.

Jedno od ograničenja koje nam se nameće pri izradi ovog magistarskog rada jeste i Pravilnikom propisani broj stranica. Naime, smatramo da ovako složenu temu i proučavanje procesa simbolizacije u dva romana, koji čine strukturno jedinstvo diptiha, ne možemo adekvatno obraditi na 80 stranica teksta, što će nas prisiliti da skraćujemo i izostavljamo pojedine djelove rada. S obzirom na to da se u književnim tekstovima Miodraga Bulatovića javlja velika koncentracija simboličkih znakova, plašimo se da predviđeni broj stranica neće biti dovoljan da se u potpunosti rasvijetli tema ovog rada. Bez obzira na sva ograničenja, smatramo da će sprovedena istraživanja u ovom radu biti inspirativna i zanimljiva budućim istraživačima.

VII STRUKTURA RADA

Struktura rada po poglavljima:

Voditi računa da naslovi poglavlja budu problemski formulisani. Dati opis sadržaja rada po poglavljima.

0. Apstrakt na engleskom jeziku
1. Uvod
2. Simboli kao semiotičke jedinice
3. Razgrađivanje simbola u romanima *Heroj na magarcu* i *Rat je bio bolji*
4. Uticaj simbolizacije na organizaciju prostora
 - 4.1. *Heroj na magarcu*
 - 4.2. *Rat je bio bolji*
5. Ugrožavanje kanonskog statusa simbola u kulturi
6. Sižejne funkcije životinjskih simbola
 - 6.1. *Heroj na magarcu*
 - 6.2. *Rat je bio bolji*
7. Sižejne funkcije religijskih simbola
 - 7.1. *Heroj na magarcu*
 - 7.2. *Rat je bio bolji*
8. Uticaj simbolizacije na modelovanje likova
 - 8.1. Gruban Malić
 - 8.2. Antonio Peduto
 - 8.3. Žorž i Sergej Ivanovič
 - 8.4. Mustafa Agić
9. Modelovanje ženskih likova pod uticajem simbolizacije
 - 9.1. Marika
 - 9.2. Romana
 - 9.3. Agata Christlie
10. Zaključak

U uvodnom dijelu rada posebnu pažnju ćemo posvetiti poetici poslijeratnog modernizma i socijalnom kontekstu u okviru kojeg se javlja stvaralaštvo Miodraga Bulatovića, čija je naracija izazvala burne reakcije kako književne kritike, tako i čitalačke publike. Ukazaćemo na brojne inovativne strategije i postupke, koji su znatno obogatili poetiku poslijeratnog modernizma i uspostavili dijalog sa avangradom, što je dovelo do ugrožavanja vladajućeg estetičkog kanona. Daćemo kratak osvrt na dosadašnja istraživanja njegovog stvaralaštva, koja su relevantna za našu temu.

U poglavlju *Simboli kao semiotičke jedinice* osvrnućemo se na istoriju simbola od Grka, pa sve do danas, kao i na razvoj smijehovne kulture. S obzirom na to da postoje različita mišljenja o tome šta je simbol, u radu ćemo ukazati na neka od njih. Stavovi Mihaila Bahtina poslužiće nam da dokažemo

kolika se važnost pridavala smijehu srednjovjekovnog čovjeka, kao i načinu na koji je smijeh povezan sa procesom karnevalizacije, a zatim ćemo ukazati na uticaj karnevalizacije na strukturu i funkcije simbola.

U poglavlju pod naslovom *Razgradnja simbola i semantičko rasijavanje prostornih jedinica* posebnu pažnju ćemo posvetiti uticaju simbolizacije na organizaciju hronotopa, kao i na invertovanje tradicionalnog prostornog modela pod uticajem subverzivnih stvaralačkih postupaka. Pri tom ćemo analizirati funkcije simbola u posebnim sižeima, jer se u različitom kontekstu aktiviraju i različita značenja istih simbola, što je od presudnog značaja za utvrđivanje sižejne funkcije simbola.

Crnogorska kultura vjekovima unazad gaji mit čojstva i junaštva. Bulatović u svojim romanima, pod uticajem subverzivnih stvaralačkih strategija, narušava sve ono što je ukorijenjeno u našoj književnosti. Više o tome biće riječi u poglavlju koje nosi naslov *Ugrožavanje kanonskog statusa simbola u kulturi*.

U Bulatovićevim djelima imamo prikazan širok spektar simbola iz biljnog i životinjskog svijeta. Neke od životinja poput magarca, pijetla, mačke, zmije imaju moćnu simboliku i provlače se gotovo u svim Bulatovićevim romanima. Više o značenju ovih životinja pisaćemo u poglavlju *Razgradnja životinjskih simbola*.

Biblija oduvijek predstavlja tekst iz kojeg brojni autori preuzimaju motive. Ona je nepresušan izvor inspiracije. Kroz vjekove, autori su se trudili da se ne ogriješe o religijske simbole. Jedan od prvih autora na našim prostorima koji bespoštedno razgrađuje religijske simbole je Miodrag Bulatović. Kako i na koji način je izvršio razgradnju pomenutih simbola, objasnićemo u poglavlju *Razgradnja religijskih simbola*.

Likovi Miodraga Bulatovića funkcionišu kao simboli. U poglavlju koje nosi naslov *Uticaj simbolizacije na modelovanje likova* ukazaćemo na koji način funkcionišu likovi poput Grubana Malića, Antonija Peduta, Mustafe Agića i sl. Proučićemo na koji način i uolikoj mjeri proces simbolizacije zahvata modelovanje ovih likova i da li ona dovodi do nekih neočekivanih situacija u fabularnom toku.

Čast i ljepota Crnogorki u našoj kulturi zauzimaju važno mjesto, pa su prema crnogorskom stereotipu Crnogorke gorde, ponosne, pravedne i stoga visoko moralne, što predstavlja kulturnu redundancu, odnosno shematizovane i okoštale vrednosne stavove koji kulturi obezbjeđuju trajanje i prepoznatljivost. U Bulatovićevom pak romanu, ne samo da su Crnogorke prikazane kao žene bez morala, već autor bespoštedno razgrađuje tradicionalni model žene i materinsko-devičanski feminitet, zahvatajući pri tom evropski semiotički prostor. O Bulatovićevom kontroverznom poimanju kulta žene govorićemo u poglavlju *Modelovanje ženskih likova pod uticajem simbolizacije*, gdje ćemo objasniti subverzivne modelativne procedure koje autoru omogućavaju grotesknu perspektivu i razaranje devičanskog kulta.

U *Zaključku* rada napravićemo kratak osvrt na razgrađene simbole, navesti ključne postupke koji su

doveli do iskrivljene slike svijeta, rezimirati najvažnija saznanja o predloženoj temi i sažeti postignute istraživačke rezultate.

Na kraju magistarskog rada ćemo dati popis literature koju smo prilikom izrade koristili.

VIII LITERATURA

Literaturu citirati u APA, MLA, Harvard, Čikago, Vankuver ili nekom drugom stilu, primjenjivijem za određenu oblast nauke, pri tom voditi računa da navođenje literature bude dosljedno.

- Bahtin, M. (1989). *O romanu*. Beograd: Nolit.
- Bahtin, M. (2000). *Problemi poetike Dostojevskog*. Beograd: Zepter Book World.
- Đurišić-Bečanović, T. (2015). *Semiotičke interpretacije*. Bijelo Polje: Pegaz.
- Đurović, Ž. (2013). Verzije i averzije života u romanu *Heroj na magarcu*, u zborniku *Književno stvaralaštvo Miodraga Bulatovića*. Podgorica: CANU.
- Glušica, R. (2013). Stilski mehanizam groteske i leksikostilemi u Bulatovićevom romanu *Heroj na magarcu* u zborniku *Književno stvaralaštvo Miodraga Bulatovića*. Podgorica: CANU.
- Labudović, T. (2016). Proces karnevalizacije u Bulatovićevom romanu *Heroj na magarcu*. Nikšić: Biblioteka Filološkog fakulteta.
- Oraić Tolić, D. (1990). *Teorija citatnosti*. Zagreb: Grafički zavod Hrvatske.
- Pijanović, P. (2001). *Poetika groteske*. Beograd: Narodna knjiga.
- Popović, R. (2013). *Kako je Bule pokorio Evropu*, Beograd: M. Vukotić media.
- Sekulić, Z. (1992). *Bule, ptica rugalica*. Beograd – Podgorica: Unireks – Oktoih.
- Stanojević, D. (2014). *Bežanje od smrti (Miodrag Bulatović – stil i književna demonologija)*, Bijelo Polje: JU Ratkovićeve večeri poezije.
- Štancel, F. (1987). *Tipične forme romana*. Novi Sad: K3.
- Tomić, L. (2005). *Groteskni svijet Miodraga Bulatovića*. Nikšić: Jasen.
- Uspenski, B. (1979). *Poetika kompozicije i semiotika ikone*. Beograd: Nolit.
- Zbornik radova *Književno stvaralaštvo Miodraga Bulatovića*. (2013). Podgorica: CANU.
- Ženet, Ž. (2000). *Figure V*. Novi Sad: Svetovi.

PRIJEDLOG ZA MENTORA:

U skladu sa članom 23 Pravila studiranja na poslijediplomskim studijama, predlažem
prof. dr Tatjanu Đurišić-Bečanović za mentora pri izradi magistarskog rada pod nazivom

Proces simbolizacije u Bulatovićevim romanima Heroj na magarcu i Rat je bio bolji.

Potpis studenta: Amelija Štancić, 3/19
Ime i prezime, broj indeksa

**SAGLASNOST MENTORA ZA PRIHVATANJE
MENTORSTVA:**

Potpis mentora: M. Đ. Đurišić-Bečanović
Prof. dr / Doc. dr, ime i prezime (dopunite)

Potpis komentora:
Prof. dr / Doc. dr, ime i prezime (dopunite)

**SAGLASNOST PREDMETNOG NASTAVNIKA NA
OBRAZLOŽENJE TEME:**

Potpis predmetnog
nastavnika: M. Đ. Đurišić-Bečanović
Prof. dr / Doc. dr, ime i prezime (dopunite)

*** NAPOMENE:**

- Definirati termine – objašnjenje svih termina koji su upotrijebljeni u prijavi teme magistarskog rada, a koji nisu uobičajeni, po mogućnosti pronaći i sličnu interpretaciju koja bi bila razumljivija;
- Koristiti opciju *italic* za naslove slika, tabela, crteža i grafikona; kao i za sve strane riječi i izraze;
- Navesti reference za sve ideje, koncepte, dijelove teksta i podatke koji nisu lični i nisu nastali kao rezultat istraživanja. Neadekvatno navođenje referenci može izazvati sumnju da je rad plagijat;
- Strogo voditi računa o pravopisu i gramatici;
- Naziv rada (radni), hipoteze i ciljevi istraživanja moraju biti usklađeni.

Napominjemo da se nepotpuna dokumentacija neće razmatrati – dostavljene prijave tema magistarskih radova moraju sadržati sve navedene elemente. Nadležni na fakultetskoj jedinici, kao i studenti, u obavezi su da se pridržavaju dostavljene forme za izradu prijave teme magistarskog rada.